

Sygn. akt: I C 605/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2015 r.

Sąd Rejonowy w Strzelcach Kraj. w I Wydziale Cywilnym

w składzie:

Przewodniczący: SSR Robert Słabuszewski

Ławnicy:

Protokolant: Anna Degórska

po rozpoznaniu dnia 22 grudnia 2015 r. na rozprawie

sprawy z powództwa: A. P. (1)

przeciwko: (...) spółka jawna S. - R. w G.(KRS (...)), J. S. (1) (PESEL (...)), J. R. (1) (PESEL (...))

o zwolnienie przedmiotu od egzekucji

I. zwalnia od egzekucji samochód A. (...), nr rej. (...), zajęty u dłużnika w dniu 12.06.2015 r. przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w G. P. Ż. (1) w sprawie egzekucji należności na rzecz (...) spółka jawna S. – R. w G., sygn. akt Km 730/14, Km 884/14,

II. powództwo przeciwko J. S. (1) i J. R. (1) oddała,

III. zasądza od pozwanego (...) spółka jawna S. - R. w G. na rzecz powoda kwotę 1.517,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1.200,00 tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego,

IV. zasądza od powoda na rzecz pozwanych J. S. (1) i J. R. (1) kwoty po 1.217,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu – kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt: I C 605/15

UZASADNIENIE

Powód A. P. (1) złożył w dniu 10.07.2015 r. (k. 22) pozew przeciwko (...) sp. j. S. R. wG.. oraz J. S. (1) i J. R. (1) o zwolnienie samochodu A. (...) nr rej. (...) spod egzekucji w sprawach Km 730/14 i Km 884/14.

W uzasadnieniu wskazał, że komornik wszczął egzekucję z wniosku pozwanych przeciwko Z. K. (1), J. K. i K. K. (1) w sprawach Km 730/14 i Km 884/14. W dniu 12.06.2015 r. dokonał zajęcia samochodu A. (...) nr rej. (...). Powód, który jest właścicielem tego samochodu, wezwał pozwanych do zwolnienia zajętej rzeczy od egzekucji przesyłając kopię dowodu rejestracyjnego samochodu. Pozwani nie zwolnili przedmiotu od egzekucji (k. 2 – 6).

Postanowieniem z dnia 14.07.2015 r. SR w Strzelcach Kraj., I Wydział Cywilny zabezpieczył powództwo przez zawieszenie postępowania egzekucyjnego w zakresie egzekucji z samochodu A. (...) (k. 23).

Pozwani (...) sp. j. S. R. w G., J. S. (1) i J. R. (1) wnosili o oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu wskazali, że powód nie jest właścicielem pojazdu A. (...). Nie przedstawił dowodu, na podstawie którego nabył pojazd, zaś ewentualna umowa z dłużnikiem K. K. (1), który był poprzednim właścicielem pojazdu, jest nieważna jako zawarta dla pozorów. K. K. (1) i Z. K. (1) do dziś używają tego samochodu. Powoda reprezentuje ten sam pełnomocnik, który reprezentuje dłużników w postępowaniach egzekucyjnych (k. 44-47).

Na rozprawie w dniu 13.10.2015 r. pozwani zmodyfikowali stanowisko o tyle, że wnosili o uznanie, iż powód nie nabył własności samochodu z uwagi na obejście przepisów o zakazie uczestniczenia w licytacji dłużnika i osób bliskich (k. 124).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 08.04.1999 r. powód A. P. (1), zamieszkały w G., sprzedał Z. i H. K., zamieszkałym w G., nieruchomość niezabudowaną w G. o pow. 4,08 ha za kwotę 15.352,00 zł.

Dowód: umowa sprzedaży – k. 118-120.

W dniu 08.04.1999 r. P. P., zamieszkały w G. pod tym samym adresem, co A. P. (1), sprzedał Z. i H. K., zamieszkałym w G., nieruchomość niezabudowaną w G. o pow. 0,91 ha za kwotę 3,458,00 zł.

Dowód: umowa sprzedaży – k. 121-123.

Komornik Sądowy przy SR w G. M. P. prowadził postępowanie egzekucyjne z wniosku (...) sp. z o.o. w G.-D. przeciwko K. K. (1) i Z. K. (1) w sprawie Km 319/13.

W toku tego postępowania dokonał zajęcia samochodu A. (...) nr rej. (...), rok prod. 2001. Samochód stanowił własność K. K. (1).

W dniu 09.10.2013 r. miała miejsce publiczna licytacja samochodu. Samochód oszacowano na kwotę 12.000,00 zł. Cena wywoławcza wynosiła 9.000,00 zł.

Samochód na licytację zaprowadził Z. K. (1) i K. K. (1). Przekazali komornikowi kluczyki i dokumenty.

Do licytacji przystąpili A. P. (1) i A. N..

Najwyższą cenę zaoferował A. P. (1) (13.500,00 zł), na którego rzecz komornik dokonał przybicia. A. P. (1) w dniu zakupu zapłacił całą należność za samochód.

Komornik nie wystawiał faktury VAT, gdyż dłużnik nie był podatnikiem podatku VAT.

Samochodem z licytacji wracał Z. K. (1).

Dowód: protokół sprzedaży – k. 40, 63, 159-160

pismo z dnia 23.10.2015 r. – k. 140,

zawiadomienie o zajęciu ruchomości – k. 148,

dowód doręczenia – k. 149, 155,

protokół zajęcia – k. 150-151,

fotografie – k. 152-153,

obwieszczenie o licytacji – k. 154,

zeznanie świadka Z. K. – k. 126-127,

przesłuchanie powoda A. P. – k. 129-130,

zeznanie świadka K. K. – k. 163-165.

W dniu 13.03.2015 r. Komornik Sądowy przy SR w G. P. Ż. (1) stwierdził, że Z. K. (1) użytkuje samochód A. (...). Z. K. (1) oświadczył, że samochód bezpłatnie użycza mu kolega A. P. (1).

O tym, że Państwo K. korzystają z samochodu A. (...) od lat wiedzieli i mówili sąsiedzi Państwa K. przebywający w G..

Dowód: protokół z czynności – k. 49-50,

zeznanie świadka P. Ż. – k. 125-126,

zeznanie świadka S. M. – k. 127-128,

W dniu 02.04.2015 r. W. W. zwrócił się do pozwanego (...) sp. j. S. R. w G.o zwolnienie od egzekucji przyczepy kempingowej nr rej. (...) zajętej u Z. K. w G..

W dniu 02.04.2015 r. Z. L. zwrócił się do pozwanego A. (...) sp. j. S. R. w G. o zwolnienie od egzekucji przyczepy samochodowej nr rej. (...) zajętej u Z. K. w G..

W dniu 02.04.2015 r. R. K. zwrócił się do pozwanego (...) sp. j. S. R. w G. o zwolnienie od egzekucji myjki ciśnieniowej zajętej u Z. K. w G..

Dowód: wezwania z 02.04.2015 r. – k. 54, 55, 56.

W dniu 12.06.2015 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w G. P. Ż. (1) dokonał zajęcia samochodu A. (...) nr rej. (...). Samochód znajdował się na posesji w G. nr (...), należącej do I. S. – siostry K. K. (1). I. S. miała kluczyki do tego pojazdu. Nieruchomość, w której mieszka wraz z dłużnikami została jej podarowana przez dłużników. Oświadczyła, że samochód użytkują dłużnicy K. K. (1) i Z. K. (1). Dłużnicy K. K. (1), H. K. i Z. K. (1) mieszkają w tej nieruchomości.

Dowód: protokół zajęcia – k. 7, 105,

protokół z czynności – k. 103-104,

fotografie – k. 106-109,

zeznanie świadka P. Ż. – k. 125-126,

zeznanie świadka S. M. – k. 127-128,

Pismem z dnia 16.06.2015 r. komornik zawiadomił A. P. (1) o zajęciu samochodu A. (...).

Dowód: pismo z dnia 16.06.2015 r. – k. 110,

dowód doręczenia z 17.06.2015 r. – k. 111.

Pismem z dnia 17.06.2015 r. wysłanym w dniu 26.06.2015 r. powód zwrócił się do pozwanego (...) sp. j. S. R. w G. o zwolnienie samochodu od egzekucji, wskazując, że jest jego właścicielem i załączając kopię dowodu rejestracyjnego samochodu.

Z dowodu rejestracyjnego samochodu wynika, że jego właścicielem jest powód A. P. (1).

Dowód: wezwanie z dnia 17.06.2015 r. – k. 8,

kopia dowodu rejestracyjnego – k. 9-10,

dowód nadania z 26.06.2015 r. – k. 11.

Komornik Sądowy przy SR w S. prowadził przeciwko K. K. (1) i H. K. dwa postępowania egzekucyjne z wniosku (...) sp. z o.o. w S. (Km 40/12 i Km 942/12). Przeciwko H. K. prowadził również postępowanie Km 362/12 z wniosku (...) sp. z o.o. Przeciwko Z. K. (1) prowadzi dwa postępowania Km 40/12 z wniosku (...) sp. z o.o. i Kms 154/13 z wniosku (...) a wcześniej prowadził postępowanie w sprawie Km 362/12 z wniosku (...) sp. z o.o. i Km 1053/11 z wniosku (...)

Dowód: pismo z dnia 20.08.2015 r. – k. 82.

Komornik M. P. prowadzi wobec dłużników Z. K. (1), H. K. i K. K. (1) jedno postępowanie egzekucyjne Km 319/13 z wniosku (...) sp. z o.o. w G. – D..

Dowód: pismo z dnia 20.08.2015 r. – k. 92.

Komornik T. C. prowadził przeciwko dłużnikowi Z. K. (1) postępowanie egzekucyjne Km 894/13 z wniosku (...) S.A. umorzone z uwagi na bezskuteczność egzekucji.

Dowód: pismo z dnia 24.08.2015 r. – k. 96.

Komornik M. C. prowadzi przeciwko dłużnikom jedno postępowanie w sprawie Km 127/15 z wniosku (...) sp. z o.o. Przeciwko K. K. (1) prowadzi zaś sprawy Km 287/15 z wniosku (...) w G. oraz Km 382/15 z wniosku (...). Wcześniej zaś powadził postępowania Km 620/14 z wniosku W. K. przeciwko K., Z. i H. K. oraz Km 619/14 przeciwko K. K. (1).

Dowód: pismo z dnia 26.08.2015 r. – k. 98.

Komornik M. G. prowadzi (umorzone jako bezskuteczne) postępowanie przeciwko Z. K. (1) w sprawie Km 345/15.

Dowód: pismo z dnia 16.09.2015 r. – k. 115.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo wobec (...) sp. j. S. – R. w G. okazało się zasadne, zaś wobec J. S. (1) i J. R. (1) niezasadne.

Sąd uznał za wiarygodne zebrane w sprawie dokumenty. W szczególności zaś te, które dotyczą nabycia własności samochodu A. (...) przez powoda A. P. (1). Na tej podstawie Sąd ustalił, że powód nabył samochód na licytacji publicznej i uiścił za niego cenę nabycia. Samochód został też zarejestrowany na jego nazwisko.

Jeśli chodzi o zeznania świadków (w tym poprzedniego właściciela) i przesłuchanie powoda, to rzeczywiście można się w nich doszukać pewnych nieścisłości, sprzeczności i braku logiki. Częściowo są też trudne, a właściwie niemożliwe do zweryfikowania. Nie ma to jednak znaczenia w świetle oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego, o czym szczegółowo niżej.

Zgodnie z art. 841 § 1 k.p.c. osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji, jeżeli skierowanie do niego egzekucji narusza jej prawa.

Podstawa do wytoczenia powództwa o zwolnienie zajętego przedmiotu od egzekucji występuje wówczas, gdy w toku zajęcia zostały naruszone prawa osoby trzeciej (np. dana rzecz jest własnością tej osoby), przy czym, co podkreśla się w piśmiennictwie, chodzi o naruszenie tego rodzaju, że doszło do zajęcia takiego składnika majątkowego, z którego wierzyciel nie ma prawa zaspokoić swojej wierzytelności.

Należy od razu wskazać, że powództwo z art. 841 § 1 k.p.c. może być zasadne także wtedy, gdy komornik dokonał czynności, np. zajęcia rzeczy ruchomej – jak w tej sprawie – prawidłowo. Przykładowo zgodnie z art. 845 § 2 k.p.c. komornik może zająć rzeczy ruchome będące we władaniu dłużnika. Dłużnicy jeździli tym samochodem, był on na zamieszkałej przez nich posesji, siostra dłużnika miała kluczyk i dokumenty samochodu. Dlatego zajęcie było dokonane prawidłowo.

Zarazem jednak skierowanie egzekucji na wniosek wierzyciela do tego samochodu naruszyło prawo własności powoda A. P. (1).

Sąd nie ma wątpliwości, że A. P. (1) był właścicielem samochodu A. (...) od chwili zakupu na licytacji.

Zgodnie z art. 869 § 2 k.p.c. z chwilą przybicia dochodzi do skutku sprzedaż ruchomości na rzecz nabywcy.

Zgodnie z art. 874 k.p.c. nabywca po uprawomocnieniu się przybicia i zapłaceniu całej ceny staje się właścicielem nabytych ruchomości.

Przybicie na rzecz A. P. (1) uprawomocniło się i nabywca A. P. (1) uiścił całą cenę nabycia.

Pozwani wskazywali na dwa argumenty mające przemawiać za tym, że A. P. (1) nie jest właścicielem nieruchomości.

Najpierw wskazywali na pozorność umowy, na podstawie której nabył samochód.

Następnie wskazywali na naruszenie (obejście) przepisów o zakazie udziału w licytacji dłużnika i osób mu bliskich.

W ocenie Sądu w sprawie nie mamy do czynienia z pozornością umowy z uwagi na to, że sprzedaż nastąpiła w drodze licytacji publicznej zgodnie z procedurą, określającą sposób postępowania komornika od momentu zajęcia rzeczy do momentu przybicia i zapłaty ceny nabycia.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. W sprawie tej oświadczenia o ewentualnej fikcyjnej sprzedaży na rzecz A. P. (1) nie składał przecież dotychczasowy właściciel pojazdu K. K. (1).

Dodać też trzeba, że nabycie rzeczy na licytacji w ramach postępowania egzekucyjnego jest nabyciem pierwotnym, a więc należy je oceniać w oderwaniu od osoby poprzedniego właściciela.

Co do kwestii zakazu udziału w licytacji dłużnika i osób bliskich należy wskazać, że zgodnie z art. 867² § 2 k.p.c. w przetargu nie mogą uczestniczyć: dłużnik, komornik, ich małżonkowie, dzieci, rodzice i rodzeństwo, osoby obecne na licytacji w charakterze urzędowym oraz licytant, który nie wykonał warunków poprzedniej licytacji.

A. P. (1) nie należy do żadnej z tych kategorii osób. Jest wprawdzie znajomym dłużników, mieszka w tej samej miejscowości, działał w radzie sołeckiej, gdy jeden z dłużników był sołtysem, sprzedał dłużnikom nieruchomość, ale nie spełnia to żadnych kryteriów wskazanych w art. 867² § 2 k.p.c. W szczególności nie jest członkiem rodziny dłużników.

Nie można też stwierdzić, że został „podstawiony” przez dłużników (konkretnie dłużnika K. K. (1)), aby dłużnik mógł „odkupić” na licytacji swój samochód. Chociaż istnieją okoliczności wskazujące na to, że samochód ostatecznie jest użytkowany przez dłużnika i jego ojca, to jednak postępowanie dowodowe nie wykazało, aby to dłużnik „zastępowany” przez A. P. (1) nabył samochód.

A. P. (1), jako nabywca samochodu, może zaś postępować z nim w sposób określony w przepisach o wykonywaniu prawa własności, a więc także np. okazjonalnie lub stale użyczać lub oddać w bezpłatne użytkowanie dowolnie wybranej przez siebie osobie.

Okoliczności towarzyszące nabyciu samochodu i jego dalszym losom po licytacji nie mają też znaczenia dla rozstrzygnięcia w świetle art. 879 k.p.c. Zgodnie z ostatnim zdaniem tego przepisu przeciwko nabywcy nie można podnosić zarzutów co do ważności nabycia.

Jest to skutkiem pierwotnego charakteru nabycia oraz sposobu nabycia (licytacja publiczna w oparciu o przepisy prawa publicznego – proceduralnego). Właściwym sposobem reakcji na nieprawidłowości w toku licytacji jest złożenie skargi na czynności komornika. Jak wyżej wspomniano przybicie prawomocne w połączeniu z zapłatą należności przenosi własność na nabywcę.

Sąd ma oczywiście świadomość istniejących w doktrynie i orzecznictwie rozbieżności co do szczegółów rozumienia normy wyrażonej przez powołany przepis (por. np. wyrok SA w Warszawie z dnia 30.08.1995 r., I ACr 570/95, OSA 1997 nr 2, poz. 12, str. 51; w doktrynie podobne stanowisko wyrazili E. Wengerek, Z. Merchel, M. Waligórski).

W ocenie Sądu za słuszne należy uznać te poglądy (K. Flaga-Gieruszyńska, H. Pietrkowski, Z. Woźniak, A. Adamczuk), które wyłączają podnoszenie przeciwko nabywcy zarzutów co do ważności nabycia niezależnie od dobrej lub złej wiary nabywcy z uwagi na pierwotny (a nie pochodny) charakter nabycia.

Powództwo należało więc uznać za uzasadnione i zwolnić samochód od egzekucji.

Wierzycielem egzekwującym i podmiotem, na żądanie którego dokonano zajęcia, była spółka jawna ((...) spółka jawna S. – R. w G..).

Spółka jawna – mimo, że nie jest osobą prawną – posiada odrębną od wspólników podmiotowość prawną i zdolność prawną (art. 33¹ § 1 k.c. art. 8 § 1 k.s.h.) i procesową. Spółka jawna może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana.

Pozwanymi w sprawie są także dwie osoby fizyczne: J. S. i J. R.. J. S. i J. R. nie są wierzycielami dłużników egzekwowanych. Nie prowadzą postępowania egzekucyjnego, w którym dokonano by zajęcia samochodu A. (...). W związku z tym – z uwagi na brak legitymacji biernej – powództwo co do nich należało oddalić.

Podkreślenia wymaga, że uwzględniania powództwa co do tych pozwanych nie może uzasadniać to, iż wspólnicy spółki jawnej odpowiadają solidarnie i subsydiarnie za długi spółki, zaś powództwo przeciwko wspólnikowi można wnieść zanim egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna (art. 31 § 1 i 2 k.s.h.). Powództwo w sprawie o zwolnienie przedmiotu od egzekucji nie jest w ogóle powództwem o świadczenie, tylko powództwem o ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego. Nie podlega egzekucji z majątku spółki lub wspólników. Wspólnik nie jest zaś wierzycielem dłużnika spółki (zasadę odrębności majątkowej spółki i wspólników podkreśla dodatkowo art. 36 § 1 i 2 k.s.h.).

Dlatego powództwo co do (...) sp. j. S. – R. wG.. Sąd uwzględnił, zaś co do J. S. i J. R. oddalił.

Między pozwanymi nie zachodzi współuczestnictwo jednolite ani konieczne co ma swoje znaczenie głównie w kwestii rozliczenia kosztów procesu (art. 105 k.p.c.).

Na kwotę kosztów zasądzonych od pozwanej spółki jawnej na rzecz powoda składa się kwota 1.200,00 zł wynagrodzenia pełnomocnika, 17,00 zł opłaty od pełnomocnictwa oraz 300,00 zł opłaty od pozwu – łącznie 1.517,00 zł.

Na kwotę kosztów zasądzonych od powoda na rzecz pozwanych J. S. i J. R. składa się kwota po 1.217,00 zł na rzecz każdego z nich tytułem kosztów zastępstwa procesowego. „Regulacja z art. 105 k.p.c. dotyczy wyłącznie zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi przez stronę przegrywającą. Ma ona zatem zastosowanie jedynie w odniesieniu do sytuacji, w której współuczestnictwo występuje po stronie przegrywającej proces, nie zaś w sytuacji odwrotnej, tj. gdy współuczestnictwo zachodzi po stronie wygrywającej. W takim wypadku zastosowanie mają ogólne zasady o kosztach procesu i każda ze stron wygrywających proces ma prawo żądać zwrotu kosztów niezbędnych do celowej obrony” (tak postanowienie SN z dnia 10.10.2012 r., I CZ 105/12, niepubl.).

Podstawę prawną zasądzenia kosztów procesu stanowi art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c.